

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 68 1 Mal 006760 19 Spp
Sarajevo, 12.11.2019. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, odlučujući o zahtjevu Općinskog suda u Livnu, Odjeljenja suda u Drvaru za rješavanje spornog pravnog pitanja od 26.09.2019. godine, na osnovu odredbe člana 61d. u vezi sa odredbom člana 61.a. stav (1) Zakona o parničnom postupku („Službene novine FBiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15 – dalje: ZPP), te u vezi s odredbom člana 21. stav 1. Zakona o izvršnom postupku („Službene novine Federacije BiH“ broj 32/03, 33/06, 39/06, 39/09 i 35/12 – dalje: ZIP) i odredbe člana 18. Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta („Službeni glasnik BiH“ broj 66/12 i 40/14) u sjednici Građanskog odjeljenja održanoj 12.11.2019. godine donio je:

O D L U K U

Odbija se zahtjev Općinskog suda u Livnu, Odjeljenje suda u Drvaru za rješavanje spornog pravnog pitanja u predmetu broj: 68 1 Mal 006760 17 I a koji glasi:

„Može li tražitelj izvršenja podnijeti prijedlog za izvršenje protiv izvršenika sudu u kojem nije naznačen predmet i sredstvo izvršenja, odnosno prijedlog ne sadrži predmet i sredstvo izvršenja, ali je u samom prijedlogu za izvršenje tražitelj izvršenja zatražio od suda da od mnoštva pravnih lica ili organa sud pribavi podatke o imovini izvršenika po osnovi odredbe čl. 37 Zakona o izvršnom postupku a da pri tom tražitelj izvršenja nije učinio vjerovatnim da izvršenik kod nabrojanih pravnih osoba u prijedlogu posjeduje imovinu (nekretnine, račune itd.) i da pri tome tražitelj izvršenja nije predložio da se od samog izvršenika zatraže isti podaci, te može li tražitelj izvršenja sukladno dostavljenim podacima zadržati pravo da uredi prijedlog za izvršenje u pogledu predmeta i sredstva izvršenja“.

O b r a z l o ž e n j e

Dopisom Općinskog suda u Livnu, Odjeljenje suda u Drvaru od 02.09.2019. godine, koji je zaprimljen u ovom sudu dana 26.09.2019. godine, podnijet je po službenoj dužnosti zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja u smislu odredbe člana 61a. ZPP.

Uz zahtjev je dostavljen spis broj: 68 1 Mal 006760 17 I, a prema kojemu je kod prvostepenog suda tražitelj izvršenja pokrenuo postupak izvršenja, protiv izvršenika, radi naplate novčanog potraživanja osnovom izvršne isprave. U prijedloga za izvršenje tražitelj izvršenja je istovremeno podnio i zahtjev za utvrđivanje izvršenikove imovine od lica navedenih u prijedlogu.

Prvostepeni sud u vezi utvrđenog činjeničnog stanja je naveo: da je kod tog suda podnijet veliki broj prijedloga za izvršenje koji se zasnivaju na izvršnoj ispravi a radi naplate novčanih

potraživanja tražitelja izvršenja. Tražitelj izvršenja u prijedlogu ne označava predmet i sredstvo izvršenja kako je propisano odredbom čl. 36. ZIP ali u prijedlogu istovremeno zahtjeva utvrđivanje izvršenikove imovine po osnovi odredbe člana 37. ZIP i to kod više nabrojanih pravnih lica i organa koje navodi u prijedlogu za izvršenje, uz naznaku da će u skladu sa dobijenim podacima od nabrojanih pravnih lica i organa o imovini izvršenika) urediti prijedlog za izvršenje u smislu da će isti sadržavati predmet i sredstvo izvršenja.

Prvostepeni sud je definisao sporno pravno pitanje kao što je bliže navedeno u izreci ove odluke.

Prvostepeni sud u odnosu na navode stranaka iznosi: da je zaključkom od 02.10.2018. godine pozvao tražitelja izvršenja da u određenom roku dopuni prijedlog u kojem će odrediti sredstvo izvršenja u protivnom da će se prijedlog odbaciti; da je tražitelj izvršenja odgovorio podneskom od 09.10.2018. godine da nije u mogućnosti označiti imovinu izvršenika pošto mu navedene institucije ne dostavljaju tražene podatke jer ih dostavljaju na zahtjev državnog organa ili se pozivaju na odredbe Zakona o zaštiti ličnih podataka.

Ovaj sud iz stanja spisa predmeta zapaža: da je prvostepeni sud novim zaključkom od 07.11.2018. godine pozvao tražitelja izvršenja da prijedlog uredi tako da odredi sredstvo izvršenja; da je tražitelj izvršenja podneskom od 14.11.2018. godine dopunio prijedlog za izvršenje označavanjem predmeta i sredstva izvršenja „popisom, procjenom i pljenidbom pokretnih stvari izvršenika na adresi izvršenika koja se nađu u njegovom vlasništvu, te iz iznosa dobivenog prodajom tih stvari namirenje tražitelja izvršenja“; da je prvostepeni sud donio rješenje o izvršenju od 04.12.2018. godine kojim je u cijelosti usvojio predloženo izvršenje.

Takođe, ovaj sud zapaža, da u predmetu postupka se ne radi o situaciji da na predloženom sredstvu izvršenje nije uspjelo (član 37. stav 2. ZIP).

Nadalje, iz spisa predmeta je vidljivo da je prvostepeni sud u pogledu istaknutog zahtjeva za utvrđivanje izvršenikove imovine postupao na način da je naložio izvršeniku i drugim licima da na obrazacu¹ (od 12.02.2018.g.) navedu potpune podatke kojima raspolaže o izvršenikovoju imovini; da je po istom rezultat istrage bio negativan.

Prvostepeni sud za rješavanje spornog pravnog pitanja kao razlog obraćanja navodi: „što su pravni stavovi u sudskoj praksi FBiH kod kantonalnih sudova u povodu rješavanja žalbi protiv rješenjima o odbijanju prijedloga za utvrđivanje izvršenikove imovine različiti, pa da bi se izbjegla pravna nesigurnost kroz moguće različite odluke u predmetima istog činjeničnog osnova, to u interesu zakonitosti naših odluka, zaštite jednakosti stranaka u ovim postupcima i u svrhu osiguranja jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njenoj primjeni.“.

Prvostepeni sud je iznio i sopstveno tumačenje spornog pravnog pitanja, na slijedeći način: „Postupajući u smislu čl. 61 b Zakona o parničnom postupku u svezi čl. 21 Zakona o izvršnom postupku a prema stavu ovog suda, ovakvi prijedlozi za izvršenje su neuredni jer polazeći od zakonske odredbe čl. 36 Zakona o izvršnom postupku a u odnosu na ranije zakonske odredbe (Zakon o izvršnom postupku iz 1978 godine koji se primjenjivao u FBiH) prijedlog za izvršenje mora sadržavati zahtjev za izvršenje i mora sadržavati i sredstvo kojim izvršenje treba provesti, što je svakako od uticaja na efikasnost izvršnog postupka, s obzirom na to da su sredstva izvršenja propisana odredbama Zakona i za svaku je posebno propisana mjesna nadležnost

¹ Pravilnik o obrascima za popunu podataka o imovini izvršenika u izvršnom postupku „Službene novine Federacije BiH“ broj 41/03

suda, a isto tako i zbog drugih podataka potrebnih za provođenje izvršenja jer ih ZIP precizira kod svakog sredstva izvršenja.

Pravilnom primjenom čl. 37 ZIP-a tražitelj izvršenja može u prijedlogu za izvršenje na osnovu izvršne isprave da sud prije donošenja rješenja o izvršenju ili nakon donošenja rješenja o izvršenju postupi na sljedeće načine: da od samog izvršenika ili od drugih fizičkih ili pravnih lica zatraži od suda da sudu dostave podatke o imovini izvršenika. Ovo drugo samo pod uslovom da tražitelj izvršenja učini vjerovatnim da ova lica mogu imati ove podatke. Učiniti vjerovatnim da naprijed navedena lica imaju podatke o imovini izvršenika, znači, da moraju dokazati sudu da su poduzeli sve moguće radnje prikupljanja podataka o imovini izvršenika prije podnošenja zahtjeva sudu ali po mišljenju ovog suda tražitelj izvršenja u prijedlogu mora naznačiti sredstvo izvršenja shodno odredbi čl. 36 ZIP-a jer je to obvezni element prijedloga za izvršenje.

Dakle ne može tražitelj izvršenja kao u ovoj izvršnoj pravnoj stvari, očekivati od suda da izvršni sud preuzme obveze koje su odredbama ZIP-a propisane kao obveze tražitelja izvršenja. Ovo stoga, što je izvršni postupak po osnovi odredbe čl.5 ZIP-a hitan postupak ali hitnost postupka podrazumijeva i obvezu preuzimanja radnji od strane tražitelja izvršenja u smislu da iste budu preduzete na način i u rokovima koji su Zakonom pripisani, a ne da tražitelj izvršenja podnosi nepotpune i neuredne prijedloge da sud od mnoštva pravni lica ili organa pribavlja podatke o imovini izvršenika jer bi to bilo prebacivanje te obveze sa tražitelja izvršenja na sud a iz diktije čl. 37 ZIP-a to zasigurno ne slijedi već je to obveza predlagača (Rješenje Kantonalnog suda u Bihaću broj 18 0 1023666 17 Gž od 05.01.2018. god. objavljenog u stručnom i informativnom časopisu za sudsku, upravnu i privredno-prekršajnu praksu „ Domaća i strana sudska praksa oktobar-novembar-decembar 2018. god. strana 147 i strana 148).Isto tako smisao odredbe čl. 37 ZIP-a je da podatke koji se imaju pribaviti iz javnih knjiga kao što su podaci o nekretninama, vozilima i sl. podaci koji nisu lične prirode, a vode se u javnim registrima moraju biti pribavljeni isključivo od tražitelja izvršenja, a u ostalim slučajevima tražitelj izvršenja treba učiniti vjerovatnim da određena pravna ili fizička lica mogu imati navedene podatke što podrazumijeva da tražitelj izvršenja treba pobliže naznačiti imovinu izvršenika i kod kojeg lica treba ispitati. Tek nakon toga je moguće zatražiti od suda da sud pribavi podatke o imovini izvršenika a koji podaci se ne vode u javnim registrima.

Iz stanja spisa se utvrđuje da tražitelj izvršenja nije zatražio od određenih pravnih lica koje vode evidenciju iz javnih knjiga kao što su podaci o nekretninama, vozilima i slično dakle podatke koje nisu lične prirode što znači da je prije podnošenja prijedloga za izvršenje morao učiniti vjerovatnim da ta pravna lica imaju određene podatke o imovini izvršenika.Dakle tražitelj izvršenja uz prijedlog za izvršenje koji sadrži sredstvo treba učiniti vjerovatnim da određena pravna lica mogu imati navedene podatke a koji se podaci ne vode u javnim registrima.

Prema iznijetom prijedlog za izvršenje mora sadržavati između ostalih podataka sredstvo kojim izvršenje treba provesti, predmet izvršenja ako je poznat a prema odredbi čl. 36 stavak 2 ZIP-a sud će obavijestiti tražitelja izvršenja i ostaviti mu rok da podneseni prijedlog uredi odnosno izmjeni i dopuni što znači da tražitelj izvršenja ne može svoju obvezu prebacivati da je obveza suda a da pri tom podnosi neuređan i nepotpun prijedlog za izvršenje.“

Odredbom člana 61a. stav (1) ZPP propisano je ako u postupku pred prvostepenim sudom u većem broju predmeta postoji potreba da se zauzme stav o spornom pravnom pitanju koje je od značaja za odlučivanje o predmetu postupka pred prvostepenim sudovima, prvostepeni sud će po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke zahtjevom pokrenuti postupak pred Vrhovnim sudom Federacije radi rješavanja spornog pravnog pitanja.

Odredbom iz člana 36. ZIP propisano je:

- (1) „Prijedlog za izvršenje mora mora sadržavati zahtjev za izvršenje u kojem će biti naznačena izvršna ili vjerodostojna isprava na osnovu koje se traži izvršenje, tražilac izvršenja i izvršenik, potraživanje čije se ostvarenje traži, sredstvo kojim izvršenje treba provesti, predmet izvršenja ako je poznat, kao i druge podatke koji su potrebni za provođenje izvršenja.
- (2) Ukoliko je uz prijedlog za izvršenje podnesen i zahtjev za utvrđivanje dužnikove imovine, o rezultatu istrage će sud obavijestiti tražioca izvršenja i ostaviti mu rok da podneseni prijedlog uredi odnosno izmjeni i dopuni“.

Odredbom iz člana 37. ZIP propisano je:

- (1) „Tražitelj izvršenja može u prijedlogu za izvršenje koje se zasniva na izvršnoj ispravi zahtijevati da sud prije donošenja rješenja o izvršenju zatraži od samog izvršenika i od drugih u zahtjevu određenih fizičkih i pravnih lica, odnosno upravnih i drugih organa i organizacija da sudu dostavi podatke o imovini izvršenika ako tražitelj izvršenja učini vjerovatnim da bi ova lica mogla imati ove podatke.
- (2) Zahtjev iz stava 1. ovog člana može se istaći i nakon donošenja rješenja o izvršenju ako izvršenje na predloženom sredstvu izvršenja nije uspjelo“.

Iz spisa predmeta postupka je vidljivo da je prvostepeni sud donio rješenje o izvršenju broj: 68 1 Mal 006760 17 I od 04.12.2018. godine kojim je u cijelosti usvojio prijedlog za izvršenje (naplata predmetnog novčanog iznosa popisom, procjenom i pljenidbom pokretnih stvari izvršenika na adresi izvršenika koja se nađu u njegovom vlasništvu, te iz iznosa dobivenog prodajom tih stvari namirenje tražitelja izvršenja), a ne radi se o situaciji iz stava 2. člana 37. ZIP, što znači da zahtjev prvostepenog suda za rješavanje spornog pravnog pitanja ne ispunjava uslove iz člana 61a. stav (1) ZPP da bi se po istom moglo meritorno odlučivati.

Pitanja o urednosti prijedloga za izvršenje vezana za zahtjev za utvrđivanje izvršenikove imovine očito je da egzistiraju samo prije donošenja rješenja o izvršenju (do tog stadija izvršnog postupka) - član 37. stav 1. ZIP.

Trenutkom donošenja rješenja o izvršenju u predmetu postupka prestaju biti od značaja sva pitanja o urednosti prijedloga za izvršenje vezana za zahtjev za utvrđivanje izvršenikove imovine koja je definisao prvostepeni sud. Sporno pravno pitanje koje se postavlja Vrhovnom sudu Federacije BiH mora biti od značaja za odlučivanje u predmetu postupka. U suprotnom traženje odgovora koje nije od značaja za odlučivanje u predmetu postupka dovelo bi do izigravanja instituta spornog pravnog pitanja iz člana 61a. ZPP. Sa stanovišta te odredbe sporno pravno pitanje je pitanje o pravnom značenju pravne norme (materijalo pravne ili procesne) koja treba da bude od značaja za odlučivanje o predmetu postupka, a to u predmetu postupka nije slučaj, pa pitanja prvostepenog suda ne predstavljaju sporno pravno pitanje iz člana 61a. stav (1) ZPP.

Slijedom izloženog, Građansko odjeljenje Vrhovnog suda Federacije BiH odbilo je zahtjev Općinskog suda u Livnu, Odjeljenje suda u Drvaru za rješavanje spornog pravnog pitanja primjenom odredbe člana 61d. u vezi sa članom 61a. stav (1) ZPP.

Predsjednica Građanskog odjeljenja
Zdravka Grebo Jevtić, s.r.